

העולם הזה

המחיר
100
פרוטה

ת.מ. 696 / שנה 14 / כ"ג אדר א' תשי"א / 1.3.1951

השבועון המצויר
ל אינפורמציה

קניין יי"ב

אחרי 10 חודשים של התגבשות מופיעים לפניך השבוע 18 חברי המערכת של העולם הזה. שמויהם של אחרים מהם כבר ידועים לך — שלום (מחלת השומר הצעיר במצרים, קבוץ כדרום הנגב, פלוגה ערבית של הפלמ"ח, שוועלי-שמרון) כהן, מקסים (רא"פ, פ.מ., גולני, חיל-אוויר) סלומון, דוש (צבא השחרור של טיטו, מחתרת) איתמר עילם.

הפעם ברצוני להציג לפניך עוד כמה מן החברים האחרים לעיצוב דמותו השבועית של עתונך.

שואל קורא: האם כל העתון נכתב ע"י איש אחד? מדוע שווה הסגנון בכל המדורים? התשובה היא, כמובן, ששעולס הזה נהגה לפי השיטה האמריקאית החדשה הדורשת בניגוד לשיטה האירופית הנהוגה בעתוני הארץ) למנוע בליל של סגנונות בעתון, להעביר את כל החומר הנכתב ע"י כתבים וסופרי-מדורים דרך תהליך של סגנון מרחיק-לכת. בשפת המקצוע: "רייטינג".

האיש האחראי לצד זה של העתון החל את הקאריירה הספרותית שלו בליל אסל, כשעבר עם שלושה סירים אחרים את גבול מצרים, בכוח לאבוע-גילה, וכתב על אבן הגבול מילה אחת: באנו.

יעקב אשמן, בן 24, יליד הארץ, בוגר גמנסיה "הרצליה", התגייס לח"י בשנת 1947, התגייס עם שאר חבריו לגדוד השדיון של צ.ה.ל., נפצע קשה ע"י רסיסים של מנו מרגמה בגבו במבצע "דני", נחבש ע"י עמוס קינן, הוא עזיב של הארץ. אחרי המלחמה הפך מורה בגמנסיה בה למד, לא מצא סיפוק בלימוד התכנית הקיימת, הצטרף לפ"י 3 חודשים למערכת.

פצוע-קרבי שני שהטביע את חותמו על סגנון העולם הזה הוא דב איתן, מספק מחלקת-פלמ"ח בחטיבת הראל, שנפצע קשה בבטנו ע"י כדור ערבי בראשית הקרבות על ירושלים. כנכה שוחרר מתפקיד קרבי, מילא כמה שליחויות מענינות של צ.ה.ל. באמריקה ובאירופה.

דב איתן, גם הוא יליד הארץ, בן 24, סטודנט בעל משיכה חזקה לפסיקה ולהגוסה, כתב את אחד הספרים הגדולים על מאבק ירושלים, שלא פורסמו עד כה. כשהצטרף למערכת לפני חצי שנה הורגשה השפעתו המיוחדת בכמה מדורים שקבעו במידה מרובה את דמות העתון.

פחות מכל סופרי-חוקן של העולם הזה ידוע לקורא סלים מנצור, אף כי השפעתו על המדור במרחב (בעיני קוראים רבים, לפי מכתביהם, המענין שבמדורי העתון) היתה מכרעת. סלים מנצור, מפרח-היעתונאים שגדלו במצרים, גר עתה בארץ, שם מתרכזים, כיום, חוטים רבים המובילים לארצות המרחב. על טיב מקורות אינפורמציה אלה מעיד המדור עצמו.

לאלה, ולכל שאר חבריהם, עורכי המדורים השונים, יש להודות אם העתון לא איבד גם כיום, במהדורות-החירום האכזריות, את עיקר תוכני-קיומו: לתת מאקסימום של אינפורמציה, מבוטאת על פי רקעה, במינימום של מלים.

הזויר

מכתבים

הזירות של בן-גוריון

השער על בן-גוריון והלירות (העולם הזה 695) היה השער היפה ביותר של העולם הזה עד כה.

מרים גלילי, קרית-חיים

רעיון מצוין, שמא תדפיסו את העתון על שטרות של לירות? ואז תוכלו להוסיף שוב 4 עמודים.

מרדכי אקסנרוד, מגד-גד

האם קרעתם באמת כל כך הרבה לירות? כמה זה עלה לכם?

דני קריצ'ר, חיפה

אל יתרגש הקורא קריצ'ר: לא השטרות נקרעו, כי אם התמונה.

האם צריך ראשי-משלה להתפטר, כדי להגיע לשער העולם הזה?

אברהם ק. שלוסברג, חיפה

אמנם השתמשתם בשטרות של 120 ל"י רח, אבל לא היתה זאת אלא עלילה זולה, לא בן-גוריון גרם לאינפלציה, אלא השוק השחור.

דוד סמאדנסקי ת"א

מי קדם למי — התרנגולת הראשונה או הביצה הראשונה?

שער זה מצא חן בעיני יותר מכל הבחי:

רות היפות שפרסמתם עד כה — הוא מגדיר בצורה קולעת ומשכנעת, במבט אחד, את כל המצב העגום הקיים במדינה, בעקב המדיניות המטורפת של המשלה.

אהרן גורדין, ירושלים

חבר משק

את נשמתי הרטובה בעורת העולם הזה, מה אני טוצא בו? מאמר בשם "הגשמים לא באו" ישראל קפלן, ת"א

קללה לאחד אינה ברכה לשני. הגשם לא הספיק להציל את היבול.

הרפורמיזם היתה בסדר גמור, גם בעיני קיבוצניק, רק שאלה אחת: מדוע בחרתם דיקה באנשי חמדיה? להם יש תמיד אפשרות בשעת צרה, לחשוב מיים מן המשקים השכנים. אבל מה יעשו משקים פחות מאישרים?

ראיתי כמו עיני חית הנגב

באחד מיליות המלחמה המואפלים, בלכתי הביתה, שמעתי קול מאחורי: "חבובה, אני חית הנגב שלך. שקטו" לא הספקתי להשיב מ"ע קול, וכבר חב"י קני הקול. השתחזר רדתי מחבוקי ואי מרתי בקול מרגיע: "קירי, לא כאן המקום. שלב זרועך בזרועי ובעוד דקות מספר נהיה בבית". חית הנגב היתה מבטטה ממני. היא ספרה לי כיצד נפטרה מחבר, שיסבה עמו בקולנוע "דעת", בחיי, שאמצא חברמנית כמותך.

הענני הביתה נכנסנו מן הכורסה התרוממה דמות אתלסית, עליזה: "יוסקה, ימח שמך", אמר לחית הנגב שלונתי, "מדוע לא ספרת, כי הנך מכיר את אמי? היינו חוזרים יחד מן הקולנוע הביתה".

קוראת ותיקה, התורמת את הפרט בסך 1 ל"י לקרן למען הילד.

הזה 695) ביטאו בדיוק מה שהרגשנו כולנו: המפלגות האלה נמאסו עלינו.

אלחנן לוי, ת"א

אם יש לי לבחור בין סיביר (ק) ובין רבתי-עמון (ח), אני בוחר ברבתי-עמון.

נמרוד בן-יוסף, ת"א

אבל מה יעשו המסכנים הרוצים להישאר דוקה בתל-אביב?

האם חושב דוש שזה מצחיק, כשהוא מכנה את דוד בן-גוריון "משתרר המולדת, כיבש השממות"?

שמואל רבנסקי, ירושלים

חס ושלוש, מי ציחק?

רותי, 1951

לא ברור לי לפי מה תבחרו ברותי, 1951. האם זו תחרות יופי? האם כדאי גם לבחורות לא כל כך יפות לשלוח לכב תמונות?

רות אפשטיין, ת"א

אין זאת ותחרות יופי לפי המובן המי קובל, כל אשה או בחורה, ששמה רותי, מוזמנת לשלוח את תמונתה (בצירוף פרטים) תיבחר הבחורה האופיינית ביותר המגלמת, ככל האפשר, את הטיפוס האמיתי של רותי. לא טוב עשה דוש ששידך את רותי עם חבר-כנסת (ח"כ — בהעולם הזה). אנו רוצים שרותי תשתדך עם בחור פשוט כמונו, בלי חכמות ומשקפיים, ולא עם איזה טיפוס מפוקפק, המרויח 150 ל"י תמורת פטפוטים, שאינם מענינים אף זכוב אחד.

אביאל ג. מזריק, נתניה

מי אנחנו שנפריע לאהבתיה של רותי?

ישראלים בארה"ב

למרות ההגבלות במתן היתרי יציאה מהארץ, מגיעים מדי שבוע בשבוע לניו יורק צעירים ישראלים, ומספרם מגיע עתה לאלפים. רבים הישראלים השהוים בארה"ב למעלה מ-4 שנים; למרות הפקודות, כי עליהם לחזור ארצה, לא נענו לדרישה והצי ליהו בכל מיני אמתלות להסתדר. לא מעטים הם המשהמטים, המוצאים מפלט בקונסוליה, חלקם של הצעירים האלה מתאקלם במקום מושבו, ללא שאיפה מיידית לחזור.

אבנר, ניו-יורק

מדוע אטור בקונסוליה מה שסותר בכל משרדי המשלה.

רשימת הזוכים בחידון הכיטויים

(גלויון 693): רות שרף, יפו, שדרות ירוש-לים, חזל ישראל, רמת-גן רח' ארלוזורוב, משה שפיגל, מכמורת, דאר כפר-ציון, יצחק כהן, הרצליה, חוף ים, עדו ורנני, חיפה, חסן שוקרי, שולמית זהבי, ירושלים, המלך דוד, מרים קוסנר, תל-אביב, חובבי ציון 44, אברהם ליהן, נח"ל, קבוצת סעד, ירחמיאל כהנוביץ, תל-אביב, שער ציון, יחזקאל אהרוני ביה"ס התיכון החקלאי, פרדס חנה.

השער

זהו הספור הקצר ביותר שהתפרסם אי פעם על נערת-שער. איננו יודעים אם היא אהבת לאכול עגבניות, קישואים או דפילה. איננו יודעים אם היא מרימה משקלות, מנגנת על פסנתר, מרחפת באויר, איננו יודעים מה שאיפותיה, מה חלומותיה, מה מספר הטלפון שלה.

בקיצור: אין לנו כל מושג מי היא. ההמונה הגיעה בדואר. עורך-התצלומים שם עליה את חותמתו, המעמד הכין אותה לשער, ירקא או נתברר: לתמונה לא היו מצורפים כל פרטים, לא שם ולא כתובת. האיש, שיראה את האוירוגינל ברחוב (או בראי), מתבקש להניע אותה למסור פרטים נוספים למערכת.

סוף החודש הזה, יקבע יום הבחירות לסוף יוני, ראשית יולי.
דו-שיח כנסתי
 ד"ר משה סנה (לשרת העבודה, גול-דה מאירסון): "שחצנית!"

תאריך הבחירות: ועדת החוקה, חוק ומשפט הודוה והכינוה את חוק הבחירות לקריאתו הראשונה. אחר שהעניקה זכות בחירה אקטיבית (הזכות לבחור בלבד) לכל היושבים בישראל מגיל 18 ומעלה.

טות: רשות-מעבר לצבאות המערב ברכבת המסתננים המפורסמת עזה-חברון.
הפטיש המזוהב. עם זאת נדרשה יש ראל בפעם הראשונה להצטרף בגלוי לגוש המערבי ולוותר על אי-הוודאות, שלא היתה

"מסך האוויר האפריקאי": מפה זו של "טיים" האמריקאי מראה את התכנית הצבאית החדשה של ארצות הברית, המבוססת על שרשרת בסיסים לכל אורך המרחב. הפרט המעניין ביותר לאורח ישראלי: אחד האוירונים במפה מכסה את כל דרום ישראל. הכוונה לבסיס אשר האמריקאים מתכננים להקימו בעזה, ושעובדיו תובעים מעבר חפשי בשטח ישראלי.

שלמה לביא (לד"ר סנה): "מנוול, אתה מנוול!"
 סנה: "שתוק אידיוט, מטומטם!"
 לביא: "מנוול!"
 סנה: "פארח!"

המשק

זנבו של הכלב

שנות הן הדרכים לפופולריות. ההיסטוריונים של יוון העתיקה מספרים, שאחד הגבורים שהצטיינו במלחמות הפלופונו, אלקיביאדס, שחפץ בפופולריות, קיצץ את זנב כלבו, שהיה יקר ומיוחד במינו. מנהל אגף העורות והטקסטיל, במשרד המסחר והתעשייה, אלכסנדר אשכנזי, מי שהיה מנהל מחלקת החשבונות במפעל "אתא", ושהושאל ע"י יעקב גרי במחיר של דולאר לשנה, נעשה מיד פופולרי בשל התכנית החדשה שלו בשיתוף הנקודות, ששודרה לפני זמן ב"קול ישראל".

אלכסנדר אשכנזי, לאחר שעשה ימים ספורים במשרדו החדש, "הספיק" לעבד תכנית חדשה, ולשדרה במהירות יתר ב"קול ישראל". התוצאה עלתה על כל המשוער. הצרכנים התנפלו על החנויות ורוקנו את הנעלים ומצרכי ההלבשה. שר המסחר והתעשייה, יעקב גרי, לא היה כנראה מבוסס ביותר, מוזריות היתר של עובדו החדש, והתכנית שעמדה לצאת לפועל לפי השידור, בסוף החודש הזה, נגנזה.

אמנם לפי שעה לא יחולו שינויים בשיטת ההנעלה וההלבשה, אבל "תכנית אשכ" נז"י זכתה בפרסומת עגומה.

ביצי בחירות

בישיבת מערכת של אחד העתונים, עוד לפני המשבר הממשלתי, התעורר ויכוח בין החברים על הנושא: התהייה בחירות עוד לפני סיום תקופת הכהונה של הכנסת או לא תהייה. הסופר הפרלמנטרי התייחס בשלילה גמורה, הסופר המדיני תמך בדעתו ואילו הסופר הכלכלי קבע בבטחה: תהייה בחירות בהחלט, וזה בעתיד הקרוב.

— האם יש לך אסמכתה לכך? שאל העורך הראשי.

— כן, התרגנולות נצטוו להגדיל את פריון העבודה.

בכל שנה ושנה, בתקופה הנוכחית, בשל הירידה העונתית בתוצרת הלול, מפחית אגף המזון את מנת הביצים למינימום. ההסבר הרשמי — אגידה לקראת חג הפסח. אמנם, לפני שנתיים וגם לפני שנה, נתרבר שהצרכנים נשארו ללא ביצים בחג הפסח. וכיצד "התנדפו", ביצי האגידה, לא נתגלה עד היום. גם השנה, כשהמפקח על המזון עמד להפחית את מנת הביצים, הוצא מהגניזה ההסבר על האגידה. לפתע — סטופ! הצו שנמצא על שולחן המפקח על המזון, להפחית את מנת הביצים, *מוכה-שחין, באידיש.

לה זכות בחירה פסיבית (הזכות לבחור ולהיבחר) לבני גיל 21 ומעלה, שגילם מלא ב-31 בדצמבר 1950 ושישבו בישראל ונרשמו כתושבים (בכך מוצאים ערבים מס' תננים, שהותרו להישאר בארץ) לא מאוחר מראשון למרס 1951, דנה במספר חברי הכנסת השנייה.

ההצעות השונות: 120, 151, 171, 201 חברים לא נתקבלו סופית. קיימת נטייה להגדיל את מספר הח"כים ל-151 לפחות (החלטה על כך נתקבעה עקב הצבעת ת"י קוב). הרצון להרבות את מספר הח"כים נובע מצורך הסיעות השונות לספק מקור מות לנציגי הפלגים המהווים אותן. ייתכן והכנסת שרובה (להוציא את מפא"י וה-ציונים הכלליים) מורכבת ממפלגות רבות פלגים או מסיעות רסיסים תאשר הגדלה ב"מספר הח"כים.

אך עיקר תפקידה של הכנסת יהיה לזרז את אישור החוק, לקבוע את יום הבחירות.

הצעות הציונים הכלליים לקובעו בראש חודש סיוון, 5 ליוני ומפא"י — ט"ו סיוון — 19 ליוני, תתקבלנה רק באם תר-חש, במדה המקסימלית, עבודת החקיקה של הכנסת ופעולת ההכנה של משרד הפנים — הצריך לערוך את רשימות הבחירה. באם תפגור הכנסת בקבלה מהירה של חוק הבחירות ולא תאשר אותו לפני

הכננה אנטירוברטמונית, כת"א
 אשלייה של עצמאות

קיימת, למעשה, מעולם. היא הצטרף לבחור בין הפטיש והסדן. הפטיש: דולארים אמריקאיים, שבלעדיהם לא תוכל המדינה להתייחס אפילו יום אחד. די לממשלת ארצות הברית לייבש את המגביית המאוחדת באמריקה ע"י אי-שהירו התרומות ממס'ה-הכנסת, כדי לשמט את הקרקע מתחת למדינה כולה.

אולם הסדן אינו סימפטי יותר: מסך האוירונים במרחב יכריח את הרוסיים עם פרוץ המלחמה, לפלוש מיד לארץ, להפציץ את עריה.

מכיון שהדולאר קרוב יותר מאשר הטגן, קיבלו רוב תושבי המדינה את פני הגנרל רוברטסון ללא התרגשות יתרה. ואח"כ נתקבלה, ללא התרגשות יתרה התחיימה הסכמת של שר החוץ משה שרת על הסעיף הסכני — הוא סעיף 4 של תכנית הפיתוח האמריקאית.

הכנסת

תחת משבר - בחירות

כאשר אחרוני הח"כים, שהוזמנו אל הנשיא הד"ר וויצמן, יצאו מהארמון ברחובות התברר, כי נציגי כל הסיעות — מלבד הספרדית, שהופיעה במלוא כחה — שלושת הח"כים: שיטרית, בני-עמי ואל-מליח — תבעו לנקוט בצעד ההגיוני היחיד לייצוב ממשלה בישראל: פיזור הכנסת ועריכת בחירות בהקדם.

ממשלת המעבר: בינתיים צריכה להתקבל ההחלטה בדבר ממשלת המעבר עד ליום כינוסה של הכנסת השנייה. אחר גישושים שונים (כנסיון הרכבת ממשלת מעבר פועלית, בלי מפ"ם או מפא"י — ציונית כללית) נראה כמציא אחי ביר-תה, להפוך את הממשלה הטרומית משברית לממשלת מעבר. אך להחליט בה, במידת האפשר, את שר הפנים, משה שפירא.

החיכוכים האישיים בין שפירא לב. ג. ימנעו שיתוף פעולה במשך החדשים הבאים ובמיוחד, שתחת רשותו של שר הפנים הדתי — מחלקת הרישום, האחראית להכנת פנקס הבוחרים, הסינה האישית לשפירא עלולה להביא לחילופין. כלפי חוץ יראה סילוקו של שר הפנים, שותף קר-אליציוני נאמן משך שנתיים, מגוון ביר-תה — דבר שפירא עלול לפגוע רעיון או יצחק גרינבוים, מי שהיה שר הפנים בממשלת ישראל הזמנית ואחראי להכנת הבחירות לכנסת הראשונה, העומדים לקבל עליהם, לפי השמועה משרה זאת — מעשות כן.

באם תוקם ממשלת מעבר, ללא שיתוף הדתיים (לשם כך מספיק שמפ"ם, למשל, תימנע מהצבעה ואז מפא"י, הפ"ר וגורסבייט והספרדיים יהיו רוב מאשר) הוחש תקיקתם של מספר חוקים, שאינם לרצון הדתיים, חוק שירות הנשים הדתיות בחקלאות ובמעבדות, חוק שיוון ה-אשה וחוק שעות העבודה והמנוחה.

ספורט החורף

"לא באתי להציע לישראל דבר שהיא לא תוכל לקבל", חייך הגנרל סר ברייאן רוברטסון, יום אחרי הפגנות-הזעם של זאמני-מק"י ומפ"ם בירושלים, בתל-אביב ובמקומות אחרים, שלא עזרוו הד רב בהמונים. לוא דייק הגנרל החייכני, היה אומר: לא באתי להציע לישראל דבר שתוכל לסרב.

איש לא השלה את עצמו ביחס למצב. הממשלה, שהכחישה את הכל והעמידה פני חם, לא האמינה בעצמה, כי מישוהו יקבל את ההחלטותיה ברצינות. המפגינים, שיצאו להגן בצעקות ובנאומים על עצמאות הארץ, לא יכלו אף הם לקוות ליחס רציני למדי-לסימאיותיהם.

העובדה הפשוטה היא: אשליית העצמאות הישראלית באבאק הבינלאומי נמוגה, כחלור-מו של מעשן חאשיש, ונשארה המציאות, בה אין איש שואל את ישראל אם יש ברצונה להיות עצמאית או לאו.

חצוי יום למוסקבה. המשחק החל בביקור הפרטי של האלוף-הדיפלומט משה דיין, איש נהלל, הנחשב בעיני רבים שר-הבטחון הבא בממשלה מפא"י. בתרי השלג התורכיים. עניינו הפרטיים של האלוף, שלא נודע עד כה כחובב ספורט השלג, נשארו לוטים בערפל. אולם, אחרי האלוף, נמשך ראש-הממשלה אל ארצות העתיקות הנמדצאים, במקרה, ביוון, עמוד התווך השני של אמריקה במזרח הים התיכון.

תורכיה נשארה ארץ מענינת גם אחרי פרידתה מן האלוף שתום-העין.

נאום מיקוניס, בהפגנה
 זלזומו של מעשן חאשיש

היא ענינה את האדמירל רוברט קארני, המפקד גמור-הקומה והממושקף של הצי האמריקאי בים התיכון ובאוקיינוס האטלנטי המזרחי. אחרי ביקורו ידה על איסטנבול להקה שלמה של שגרירים אמריקאיים באסיה הקדמית העולם הזה 695).

משמעות הטיולים האלה לא נשארה סוד: כל מחצת-נעלים באנקרה ומבקש באקשישים בקהיר ידעה על בוריה. הממ"שלה האמריקאית החליטה להקים מסך-אורי-רונים עצום לכל אורכו של המרחב האפראסי (צפון-אפריקה, דרום-אסיה) ממארוקו עד גבול הודו. מסך אורי זה יערוך את ההפצה הגדולה הראשונה של פצצות-ענק (ואולי פצצות-אטום) במקרה שתפרוץ, באביב הקי-רוב, מלחמת-העולם השלישית (נקודת-המוקד המתקבלת ביותר על הדעת: יוגוסלביה הטיטואית).

מפציץ. שימריא מקפריסין, יגיע בחצי יום למוסקבה, יצטרך לעבור רק 1500 ק"מ לשדות-הנפט של באקו.

המזמרה: עזה. בה בשעה שמיקוניס שפך את מרי שיחו בפני המפגינים בתל-אביב, ירדו בנמלי מארוקו היחידות הראשונות של הצבא האמריקאי, שתפקידן להכין ולתפוס את 7 שדות התעופה הגדולים במדינה. הסכם אמריקאי-בריטי מסר לשימוש האמריקאים את שדות-התעופה של בנגוזי וקסטל בניטו בלוב, האבאניה ושייבה בעירק, מפרק בירדן, קפריסין ומאלטה ו"שדות-תעופה בקרבת תעלת-סואץ".

הבסיס הקרוב לתעלת סואץ ימצא במקום הקרוב לתל-אביב יותר מאשר חיפה: עזה. דרישת האמריקאים: מעבר חפשי לאנשיהם מבסיס זה לבסיסים בירדן ובעיראק. בפשי-

טרה ישראל. בכספי חסכונו פתח לו בית מלאכה וזיר לתקוני שעונים. הוא טוען: לפני יומיים בא אלי אדם ושאל: אתה ידד של ברית המועצות? עניתי שכן. אז פתח בצעקות: פושע מלחמה! וקהל רב התאסף סביב. את אותו אדם אינו מכיר. אולם אשתו עבדה במסעדה סמוכה למסעדת הרכבת שאותה נהלתי. מעולם לא קרעתי את תעודת המחלה שלה. תחת שלטון הרוסים אין קורעים ניירות סתם ככה! יתכן כי לפי הרשימה של העובדים הגיעה תורה לצאת לעבודות צבאיות, שהיו בי אותה שעה נוהג מקובל וחוקי בשטחי הכיבוש הרוסי, שכל אורח לקח בהם חלק.

הייתי חיל בצבא האדום, נלחמתי לשחרור אחי מעול הנאצים. התחלתי כפועל פשוט והודות לעבודה מסורה ונאמנה עליתי לדרגת מנהל שתי מסעדות, בהם אכלו למעלה 3000 פועלי רכבת. לא השתמטתי מעבודתי -- מלאתי את חובתי למדינה שמי הסותה נהניתי.

טוב היה לי שם, אולם אשתי הפצירה בי השכם והערב בעולה ארצה, ועליתי. וגם כאן מלאתי את חובתי באמונה -- שרתי בצבא, ונפצעתי בקרבות.

השעון המעורר איננו. ליד תא הטלפונים בקומה השניה של בית משפט השלום הורה ונשנתה הסצנה בין השניים. העתונאים -- (באיכח "קוליהעם" ו"חרות" דוק) מנסים לפרש. פועל הרכבת מתחיל להתרכך -- סוף סוף שמע את הדבר רק מפי אשתו. אולם השען עומד על שלו -- משפט זה! יש לו עשרות עדים שיעידו לטובתו. אם יהיה צורך יכתוב גם לרומניה לידידיו ויקבל אסמכתות משם. פרוסתו נהרסת והולכת. ופלוגות לקיחה, שהבטיחו להביא שצון מעורר לחיקון -- לא באה.

לא קראתי לו פושע מלחמה! הצהיר בצפתיע פועל הרכבת בפני השופט. בירור המשפט נחתה לתחילת החודש הבא. השען הבטוח בצדקת מעשיו, תובע מהמשטרה, כי תפחה בכיורו פעם האשמה נגדו. אלא שהדבר בלתי אפשרי מבחינה חוקית: חוק השמדת עם (גנוסייד) לא חל על שטחי הו.ס.ס.

קומה, שהובא השבוע בפני בדיקת למניעת סכסכות והפקעת שערים בחיפה באשר פת, תליטת נקודות, מבלי לתת תמורה בקול צרוד אשתו, המחזיקה הינוק שחום שער בנורעותיה. השופט הזהיר את האשה, כי באם תתפרץ שנית, יפקד להוציאה מארץ לא בית הדין -- וזו נשתתקה, כשהיא מעיפה מדי פעם מבטים שוטמים אל השוטרים שישבו לידה.

הלכתי בתלבושת אורחית לשיכון קורדני בחדר עם מפקח המשטרה פדר, סיפרה בעדותה שוטרת שחרחרות, נמאכת קימה, נגשנו אל אדם שאת שמו איני זוכר, והמפקח אמר לו שיכנס לחנותו של הנאשם, ושיציע לו 10 דפי נקודות הליכה. את הדפים סימן המפקח ע"י דקירות סיכה. עמדנו מול החנות והסכמנו עם הש"ל, כי יעשה סימן בכובעו, ברגע שהצליח לזכור לנאשם את הנקודות. השליח נכנס לחנות ולאחר זמן קצר נפגש בכובעו. וכי נסנו לחנות הנאשם, מצאנו את הנקודות ועצרנוהו.

יש לי חנות לנטרירה וכלי בית, סיפר הנאשם.

10 ילדים ואין לחם. יום אחד בא אלי אדם, בן קורדני, ואמר לי: "אתה רוצה לקנות נקודות?" אמרתי: "למה אתה מוכר אותן?" ענה לי: "יש לי 10 ילדים בבית ואין לחם לאכול!" אמרתי לו: "טוב, תשאר את הנקודות, אחשוב, ואניד לך בבוקר. לא דברנו על מחיר, וגם לא שלמתי לו כסף, אף פעם לא קניתי נקודות גם לא יודע שם מוכר נקודות ואיפה."

התובע מדגיש, כי הנאשם נתפס בתקרין פה שאחר הכרזת המלחמה של ראש הממשלה על השוק השחור. תקופה, בה נמדצאי כל האמצעים לחסול הסכסכות כשרים. למשטרה הגיעו ידיעות, כי הנאשם עוסק במסחר נקודות... לאחר דיון קצר, החליט ביה"ד בהתחשב עם נסיבות המקרה, לתת י"ב את הנאשם במתן ערבות עצמית בסך 50 ל"י, למשך חצי שנה.

"אברהם אדרי איש טוב!" מתפרצת לפתע אשת הנאשם, שעה שהוא יוצא שחוח קומה מפתח בית הדין -- וממלמל בזעף.

אוברול כחול

"כושע מלחמה! קריגס פרברכר!" בקע קריאה מחנותו של שער בקצה הרוב והצליה בחיפה. לקהל שנתאסף במקום הסידור פועל רכבת לבוש אוברול כחול בהתירגשות גוברת והולכת, כי בעל החנות אינו אלא... פושע מלחמה רוסי.

"את אשתי גרש באכזריות לעבודות כפיה!" סיפר המאשים. הדבר אירע בציריך בי"ב בשנת 1945. תחת שלטון הרוסים, אשתי עבדה במסעדה השייכת לטרוסט מסעדות הרכבת, שאדם זה שמש בהן מנהל-עבודה. יום אחד חלתה אשתי במחלה אנושה וקבלה חודש חופש מחלה. השען הוציאה מהמטה, קרע את פתק החופש, וציווה להכניסה לקרון בהמות שהוביל שיירת עובדי כפיה לדונבס. "כן! זהו האיש! אני אביאו לדין!"

נפצעתי בקרבות! בעל החנות, חייל משוחרר, שרת במשך שנתיים במש

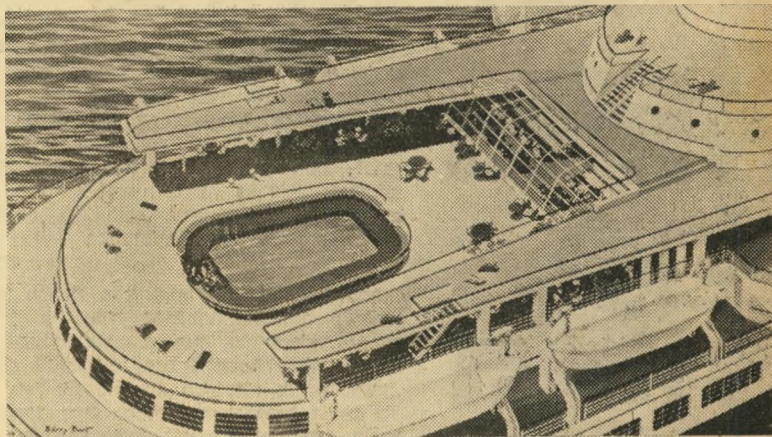
הסליחה מצד הורי הנאנסת, קם הנאשם והודה באשמה: "כן, אני עשיתי". ערך השופט הפסקה ושאל את הנאשם: "אולי תתחתן עם הנאנסת, שמה רציית בה?"

ישבו הנוגעים בדבר לטכס צעה. עורך דינו של הנאשם, עמל ויגע לסדר חופה וקידושין, בהקדם. והנה מתברר פתאום, כי הבחור שמעון אהרון, בן 23, הוא כבר בעל לאשה, אך מוכן לגרש את אשתו, ולשאת את הנערה, כשעמדו אחר ההפסקה כל הנוגעים בדבר בפני השופט שניה, העלה התובע טומקוביץ את השאלה: טוב ויפה, אבל מכיון שגיל הנערה החוקי נ"ו, יהיו אלה נשואי בוסר. אולם מכיון שהנאשם כבר הודה באשמה נעשה ונאשפט קל, ומכאן התקדם הכל בקצב בזק. אין צורך בעדויות. הנאשם נמצא חייב, וכשנשאל ע"י כבוד השופט מה יש לו להגיד אמר: "אני רוצה להגיד דבר אחד, כשבא יצר הרע לא יודעים מה שעושים". פסקהדין: שלוש שנים.

צדקה תציל ממות

האב זוסמן ושאר בני המשפחה עמדו יאצרו תהלים בבית הכנסת בעבור בנם ואחיהם אליעזר. בה בשעה עמד אליעזר, בן 19, צעיר הגון שומר מצוה ומחפש את המחר, בפני השופט קסן, לתת את הדין.

היא אהר משמונה בנים. מקום מור שבו הקביע ירושלים. אלא שהחליט יום אחד לשנות את היינו החדוגניים, ולחפש לעצמו עתיד חדש במקום חדש. הוא בחר בפתח תקוה. ארו את חפציו, טליתו וסידורה, נסע מערבה. שם בפתח תקוה, קמה למי

א. ק. "אינדפנדנס", אנית פאר אמריקנית תיאטרון -- 74 ק"מ לשעה

צוא עבודה. מיד עם רדתו מהאוטובוס, בא הפגע הראשון -- מזודתו נגנבה ממנו, עם כל חפציו. אליעזר נשאר לבדו, מחוייכר עבודה, בלי בגדים.

מה עושה בחור הקרוב והמבין בענייני דת במקרה כזה? הולך לבית הכנסת ו משתמש בספסל למשכב בלילות. בבקרים הולך לחפש עבודה. כנראה שהמזל קלוש האיר לו פנים, ופתח התקרה נהיה קלוש ביותר -- עבודה לא נמצאה אבל לאליעזר יש קיבה, והקיבה דורשת, ואם אין קמח אין תורה, ותורה מוכרחים שתהיה, ובבתי הכנסת יש קופסאות צדקה. כידוע, צדקה תציל ממות. ומי נזקק ביותר לצדקה בשעה רעה זו, אם לא אליעזר במצבו הקשה?

התחיל אליעזר נעזר באותן הקופסאות, שכתוב עליהן "צדקה תציל ממות". לכבי השופט סיפר באריכות, איך הוציא בעזרת סכין מקופסת אחת 450 פרוטה, מקופסה אחרת לירה שלמה, וסכומים שונים מקופסאות אחרות. ובמשך כמה זמן, בעת שחיפש עבודה, גילה כי קופסאות הצדקה מצדיקות את קיומו, עד שנתפס.

על פשע צריך האדם לשלם, והשופט קסן פסק, כי שנה תמך את חונו של אליעזר, ואם ישנו את הפסוק "ובעצת רשעים לא תלך", אולי יצא בעוד שנה אדם ישר -- גם אם ישב בתא אחר עם עשרות גנבים, אנסים, ופושעים למיניהם.

פשעים

פרובוקסיון גדול

— זה פרובוקסיון גדול! התמרמר אברהם אדרי, מארוקאי צמוקפנים וגבתי

בה. בין התלונות: סדורי עגינה בלתי מהאימים. כשתגיע לחיפה ב"ו למארס אנית ה" תייריס "א. ק. אינדפנדנס" בנוסיעת הבכור, ה, שתאריך 53 יום ותוביל 510 תיירים, תעמוד אהבת-הזולת של המדינה בי מבחן שני. יתכן שהפלא השט הזה, שבינינו נעלה 25.000.000 דולר, יוכה בקבלת פנים מלבבת יותר.

האניה היא איכף של פלאי טכניקה ינוחיות: ארכה 205 מטר, יש לה 8 ספירינים, היא מסוגלת להסיע 1000 נוסעים ו-5280 טון משא. בנוסעים ובמשא מטפלים 500 קצינים ומלחים. לבטחונם של הנוסעים מחכות 12 ספינות הצלה, עשיריות אלומיניום, שקברין 1570 איש; אולם תיאטרון בעל 150 מקומות, בית קפה עשירי, חדרי תצפית, 2 חדרים משחקים לילדים, ספרייה, מכון ליופי, בית מסחר ספרים. כל המוסדות הללו מסוגלים לגנוץ במהירות מפתיעה של 22 קשר (ז. א. 74,8 ק"מ) לשעה.

אשם

"יש לי לב טוב"

"הלכתי לטייל ברחוב סטנטון עם בחורי רה. פתאום בא שמעון אשרף, נתן לי סטירה, ודקר את היד הימנית שלי פעמיים בסכין!" התלונן בתחנת המשטרה, בעיר התחתית בחיפה, יצחק שויישה, דיג בן 22, כשידו זבה דם. בעקבות התלונה נתבע אשרף לדיון באשמת תקיפה וגרימת חבלה המורה.

הארץ

פסנתרים צברים

הצלחה לפסנתרים מיישראל בלונדון. ("קול ישראל").

יצחק רולף, נהריה

שוקב על הגובה?

התימני פנה לנהג בבקשה לעצור, מאחר שברצונו לבדוק, באם העגלה על הגג בסדר... ולא נחה דעתו עד שעלה בסולם וירר, כשחיוך מלא משתפך על פניו: "התינוק בעגלה ישן מצויין..." ("הבקר")

מזל דוקרני

תוך דין ודברים נדקרו האחים מזל בבטיניה ע"י האחים טניאס... שני האחים הדוקרניים נעצרו. ("ידיעות אחרונות") חוה דימנט, ירושלים.

זהה את עצמך

תמונה זו צולמה בעפילה ב"9.2. קורא שיוחה את עצמו, ויפנה ראשו לסוכו, "העולם הזה" (זנות "בדם") בעפולה, ע"י התנהגות המרכזית, יוכה בפרס יש 2 ל"י. בשבוע שעבר זיהה את עצמו יוסף מיינרט, רחוב הרברט סומיני, חדרה.

רק הסמלים הוחלפו: השוטרים, המסיירים ברובע היהודי של מייל שטראסה עודם לובשים מימי הנאצים. רק צלב הקרס הורד. ליהודים אין זה מפריע. השלט האידשי אומר: משלוח חביב

לתת חסות מתמדת לפליטים היהודים, שאינם הצבאית האמריקאית, במקרה פגיעה בכבודם. רוב פקדי הכיבוש הם אמריקאים ממוצא גרמני בלי חברה או אשה גרמנית. הדבר, כמובן, מכובשים והנכבשים. לפני זמן קצר, חילק ג'ון האמריקאי בגרמניה, צעצועים רבים שנאספו בגרמניה. אך כל זה אינו מעורר תלהבות בקרב כי אם תפרוץ מלחמה, תעבור החזית תוך שעה

תוססים. כפי שסיפר לי אליהו לבנה, קונסול ישראל במינכן, תיפסק תנועת ההגירה היהודית מגרמניה בעוד חצי שנה; אך אנשי העולם התחתון, כנראה, ישארו בכל זאת גם אז. אמנם נערכת בדיקה או חקירה בעברו של המועמד להגירה, אבל מעמדם של אנשים אלה מבוסס ביותר, והם אינם נוטים לנטוש את אשר השיגו בעמל רב.

תפקיד פטריוטי. אנשים אלה יהו, ולמעשה הם מהווים כבר היום, בעיה סוציאלית חמורה מאד. כל השוק השחור, למשל, מנוהל על ידם. כאשר הטילו מוסדות הכיבוש האמריקאים מס גבוה על קפה, הפך מצרך זה ליסוד מיסודות חיי מייל שטראסה. הקפה מוכרת מאוסטרליה והגרמנים קונים אותו בחפץ לב, על אף ההבדל הקטן במחיר. קניה בשוק שחור פירושה הפסד לכובש שים, לכן היא נראית מעשה פטריוטי ולגרמנים בענין זה, לא איכפת מיהו העוור להם בתפקידם הפטריוטי — הם מוכנים לשותף פעולה אפילו עם יהודים.

ימי הזוהר של מינכן: אחרי עליית הנאצים לשלטון, ב-1933, הפך מרתף הבירה במינכן מקום קדוש בגרמניה, והיטלר עצמו נהג לנאום שם פעם בשנה. בפני קהל אוהדיו. בשנת 1939 התפוצצה פצצה גדולה במרתף — רבע שעה אחרי שהפיהדר ופמלייתו עזבו את המקום. מינכן נשארה קודש הקדשים של התנועה הנאצית — מקום שהנאמנים הרבים עולים אליו לרגל, מראים אותו לילדיהם, מזכירים ונזכרים בימים הגדולים והמזהירים של הגרמנים. ועתה יש להם אפשרות לקוות לכך בגלוי.

הפיהדר

השוק

היהודים

אך המסחר בקפה אינו אלא ענף אחד במבנה הכלכלי של מייל שטראסה. התעסוקה העיקרית היא חלפנות כספים. בגרמניה אסור המסחר החפשי במטבע זר, אך כל אדם והמשרה בכלל, יודעים היכן מחליפים דולארים. הכתובת: מייל שטראסה. אם האיש ירוק ובלתי-מוסר בהלכות החיים של מייל שטראסה עלול הוא לתת דולארים ולקבל תמורתם — מכות.

במשך חודשים רבים קיימת רכבת-מחתרת מישראל לגרמניה — הגירה מאורגנת של יהודים, החוזרים למינכן; מטרתם לעשות, הן בשוק השחור הגרמני, או להשיג שם ויזות לאמריקה. העולם הזה הטיל על כתב מיוחד — רפאל אפרת — לערוך דו"ח תמציתי על מצבם של יהודים אלה, במולדת הנאצים. להלן הדו"ח והתמונות שהמציא מינכן:

לא יוכלו לעצור את הרוסים, או לנהל קרבן הם מראים, לרוב, אדישות גמורה לכל הצעות הן כי כיבוש סובייטי טוב ממלחמה נוספת.

הכנופיות מורכבות בדרך כלל מיהודים ופליטים פוליטיים מיוון. אך ראשי הכנופיות הם, כמעט ללא יוצא מן הכלל, יהודים, ואותם אפשר לפגוש בכל ערב, בקברטים המפוארים ביותר, בלונדון הגרמניות. אין גבול לחוצפתם, כי לרשותם עומד מנגנון כביר של עורכי-דין, וקשה להוכיח משהו נגדם; לחנונים החייבים לשלם להם „מס הגנה“ אין ברירה אלא לשתוק.

„מייל שטראסה! הרחוב השני מכאן, שמאלה“, ענה לי השוטר בגרמנית, וסקרני במבט חודר. „אבל לא כדאי לך להכנס לשם עם מצלמה כזאת...“

ארבעה גלגלים. על הנושא הזה סיפרו במינכן: מכונת ספורט מהירה נסעה על אוטו בו חייבות המכניניות לנסוע במהירות רבה, וה „אופל“ ישנה ורעועה, שהעזה לנסוע על אוטו הבנוי והתכון לעבור את ה„אופל“. אך לתש הקטנה את מהירותה והאיש לא יכול להשיגה. ככ

אדישות. הגרמנים, שהיו רגילים לראות ביהודים עם מנוון ונחות דרגה, לא נוכחו בהיפך, ואיבתם לספסי העולם התחתון עזה מנו, שרחשו לאנשי מחנות ההשמדה. האמריקאים, המשתדלים עתה בכל כוחם לפייס את הגרמנים, חדלו מזמן

את אותה אוהרה שמעתי כעבור דקות מספר, בנוסח אחר, הפעם ביהודית. „היי, אתה, אל תצלם כאן, ואל תתעניין יותר מדי בנעשה מסביב!“ המזהיר היה אחד מאותם הטיפוסים, הלבושים מעיל עליון וחבושים כובע ישן, בעל שוליים מורדים, ובפיהם שן זהב נוצצת. נדמה היה לי, כי האיש מוכר, אבל כאשר עברו שני ושלישי הדומים לראשון, נתבר מנין הדמיון. היו אלה אותם הטיפוסים, המוכרים לכל תושב תל-אביב, העובר ברחוב לילינבלום. אכן, לא היה כל ספק: זהו מייל שטראסה, רחוב במינכן, שקנה לו שם צייקנו היהודי של אירופה.

בימי הנאצים, היה זה רובע מגורים רגיל; כוחות הכיבוש האמריקאים הפקיעו את הבתים ומסרום לרובבות הפליטים היהודים. כעבור זמן מה, הפכו מייל שטראסה והרחובות הסמוכים מרכז ארגוני הפליטים היהודים באירופה, לרבות תנועת-הבריחה לארץ-ישראל. אף-על-פי שרובבות רבות של יהודים עברו דרכו, והגרו לארצות שונות, אין הרחוב מראה כל סימן חיסול. להיפך, בכל יום מוקמים עסקים חדשים, חנויות מפותקות מתחספות לחנויות עוד יותר מפותקות, והחיים

העבר נשכח: גיון מקלוי, נציב עליון באזור האמריקאי, מחלק מתנות שנאספו באמריקה בשביל ילדים גרמניים.

להם חסר: יהודים אלה יושבים במחנה הפליטים של "אירן", ומכים שיניע תורם להגר לארצות-הברית, אוסטרליה, אנגליה או אמריקה הדרומית. רק לא לישראל. שנה מיוחדת בלבם כלפי ישראל — המדינה היהודית.

שריד אחרון: ימי העליה לישראל חלפו מזמן, אך השלט "עליה" נשאר תקוע מעל המסעדה.

העיקר: כשר כשר. יהיו אופייניים ועסקיהם של יהודי מיייל שטראסה כאשר יהיו, הבשר חייב להיות כשר.

הספורט את מהירותו, עלתה גם מהירות ה"אופל": 80, 100, 120, 150 — המהירות הגיעה למאה ושמונים ק"מ, ואי אפשר להשיג את המכונית הקטנה. עד אשר הגיעו לטוף הכביש, ובעל מכר בית הספורט שאל בתדהמה מה פירוש הדבר. "אתה רואה", הסביר לו נהג ה"אופל" הישן. "למכונית יש 4 גלגלים. השנים הקדמיים הם אמריקאים, והאחוריים הם רוסיים".

"זוהי", הסביר לי נהג המונית, "מסכם את דעתנו. ברגע שיתקדמו הרוסים, יברחו האמריקאים במהירות הבזק".

מי ניצח? בשעת סעודת צהרים, שהוזמנתי אליה ב"אמריקן האוס" (בנין ענקי שהיה פעם מטה המפלגה הנאצית במינכן, ומשמש עתה מרכז שירותי התעמולה האמריקאים) הושבתי בין קציי אמריקאי ואורח גרמני, שניסה להסביר לי את המצב בארצו.

הפועלים מרוויחים יפה, התנויות מלאות כל טוב, והתעשייה הגרמנית עובדת במלוא תנופתה הקודמת. במצב זה, אין העם רוצה לחשוב על מלחמות נוספות. אמנם, החלו עצים ארגונים נאציים מחתרתיים, או גלויים, של קצינים לשעבר, אך לב ההמון אינו בעד הודינות מחדש. ברור שהיו מוכנים כי גרמניה תחזיר גדולתה הקודמת, אבל הם אוישים מדי כדי לפעול למען זאת.

הוא הצביע לעבר הגביע, שבו הוגש היין, וזהו גביעו הפרטי של המרשל גרינג, אמר לי. אכן, תושבי מינכן אינם שוכחים את הימים ההם. בכל פעם בראותם את "אמריקן האוס", מתעוררת בהם המחשבה, כי האמריקאים הם כובשים זרים, שנצחום במלחמה.

בקברט "אנסט", מפגש אנשי הרוח וההון במינכן, מתהלכת עכשיו הבדיחה האחרונה: מדוע דורשים הגרמנים לחתום על תווה שלום? מפני שהם רוצים סוף סוף לדעת, אם ניצחו במלחמה או נחלו מפלה.

הוסיף האמריקאי: "תמיהני מה עושים יהודי דים בקלחת זו, או שמא אינם יהודים יותר?"

המדים לח"א.

ים יותר למשטרה

ואין חיל אמריקאי ע על היחסים בין י, הנציב העליון ריקה למען ילדי שבים. הם בטוחים, ערבה והאמריקאים

ע

...לו

ל אדמת גרמניה. קאים. הם החליטו,

פעם נהג מונית (כביש רחב מאד, יאה הנהג מכונית לחץ את דושת הגבירה המכונית הגביר נהג מכונית

מצרים

הארוס התחתן

אחרי הידועה הרשמית על אירוסיו של פארוק עם נארימן סאדק, העולם הזה (694), פירסמה העתונות המצרית, במקום בולט, את הידיעה על נישואיו של זכי האשם, איש הפרטיות וז'ורנליסט המצרי, זכי האשם היה מאורס לנרימה,

אמא פכרי, נשואה במקום טבעת נישואיה ארוסין

עד שראה אותה פארוק פעם בחנות טכניטיים בקהיר, שעה שבאה לקנות טבעת נישואין.

זכי האשם, איש נמום ויודע דרך ארץ, הסכים, כמובן, לננות מיד את זמיון, שחפץ בלבה של הנערה היפה. וכי די להוכיח, כי בכלל לא היה כל קשר בינו ובין בחירת לבו של פארוק, התחתן לפני שבוע עם אמאל פכרי, שחורת עין ושער, שנחמה את עצמה, כי אדם בעל טעם טוב כזכי הוא גם איש טוב לנישואין, בייחוד לפי רצון הוד מלכותו.

הד בלתי צפוי לכל העניין נתעורר בידעת העתונות של או"מ בלייקסקס כאר, בשעת הויכוח על אמנת חופש העיתונות, דרשה מצרים לאסור כל פרסום בעתונות, העלול לפגוע בכבודו של איש ציבור או אורח פרטי במדינה אחרת, הכונה היתה, כמובן, למאמריו על פארוק שפורסמו בליף.

"השמנמן הטיפש" עוד בהיותו צעיר פופולרי בארצו. היה פארוק נושא מעוניין את העתונות העולמית בהיותו מלך מרוח אקוטי, אולם רק כאשר החל המלך להשתולל, וסיפורי מעשיו נודעו ברבים, הפך פארוק "כוכב" בעתונות.

לפני שנה, למשל, השתלטה על העיתונות העולמית "מגפת פארוק"; העורכים חיטטו בארכיונים, ספרים מיוחדים נשלחו למועדוני הלילה של פארוק, צלמים וזיונים צלמוהו בחשאי, וכל עתון התחרה ברעהו, בהשגת הסנסאציה הגדולה ביותר.

אחרי כל זאת יצא פארוק כדמות המגלמת את השחיתות המינית האקוטית ביותר מסיפורי אלף לילה ולילה. תגובת מצרים היתה — חרם על כל עתון, שהעז לקרסם דבר מה על המלך. הדברים הגיעו עד כדי סכסוכים דיפלומטיים בין שוויץ וליין, ועד היום, כאשר השביעונים האמריקאים מזכירים את שליטה של מצרים, הם מכנים אותו "שמנמן טיפש".

תורכיה

יחי החופש!

בכל שגדל המקום המוקדש בעתונות העולמית לתכניות להגנת המרחב, מסתמנת מדינה אחת, כמנהיגה טבעית של כל גוש הגנת, שיוקם בקצו המזרחי של הים התיכון: תורכיה. (ראה במדינה).

מאז ניצחה המפלגה הדמוקרטית של צלאל ביאר את המפלגה הרפובליקאנית,

בבחירות שנערכו במאי האחרון, נשתנו דברים רבים בתורכיה. אחרי משטר טיט ליטרי חמור, שהנהיג על ידי כמאל אתא-תורף, אבי תורכיה החדשה, בסוף המלחמה העולמית הראשונה, ניתן לתושבים חופש מוחלט, שבארצות אחרות היה מקובל כי דבר טבעי.

חופש זה, שניתן ביד כה רחבה, משפיע השפעה משכרת, המורגשת בכל השטחים. אנקרה, הבירה, הפכה גורדן למבקשי שערוריות. העתונות המפלגתית מטיחה אשמות חמורות על כל איש הנמצא במחנה יריב, ואפילו אימט אינו נז, הנשיא לשעבר, נאלץ להפסיק הופעות פומביות, בגלל העלבונות שהעליבוהו.

"צניעות והון פרטי" אחד השינויים הגדולים ביותר, שהוכנסו לחיי יומיום, הוא ביטול כל הפעילות נגד הדת והמסורת האיסלמית. בו בזמן משמטר אתא-תורף אסר על נשים לצעוף צעיפים על פניהן, כפי שמצוה הקוראן, מעודדת הממשלה החדשה את הלימודים הדתיים בתי-הספר, אך הסיסמה, בה ידועה המפלגה הדמוקרטית בעולם, היא עידוד ההינפרטי, כאשר עלה אתא-תורף לשלטון, לא היתה כמעט תעשייה, או הון פרטי, שיש צורך בעידודה. המדינה הוכרחה להקים ולנהל מפעלים ועסקים.

השקעות הון זה, שהיו אסורות, נהנות מיחס מיוחד של הממשלה החדשה, ובעזרת כספי תכנית מרשל הזורמים לקרן פת האוצר התורכי, הוחל בהקמת מפעלי חשמל, שיגדילו את ייצור הכוח החשמלי בארץ ב-50%. כבישים חדשים נבנו ללו שיקשרו את הכפרים לשווקים, כונו למנוע מקרה רגיל בתורכיה: רקב התרצת החקלאית בשדה ובכפרים, מחוסר אמצעי תחבורה מתאימים, להעברת התוצרת למסנים מיוחדים בערים. המקרה האחרון, הזכור עדיין היטב לתורכים, הוא משנת 1946, כאשר אלפי טונות תוצרת חקלאית נרקבו בחוב השמש הבורעת, ובערים יחד באיתה שעה מחסור בצרכים מזון. יחד עם הכבישים, הוכנסו גם מכשירי רים ומכונות חדישים.

הגנרלים התלכדו. כל זה נעשה במרץ ובהתלהבות רבה על ידי מנגנון חדש, שהוכנס במקום המנגנון הממשלתי הישן. גם קציני הצבא הוותיקים הוחלפו, יבראש המטה הכללי הועמד הגנרל גורי יאמוט, חסיד נלהב של השיטות והציוד האמריקאים החדישים.

כאשר נערכו תרומים צבאיים, בסביבת איסטנבול, כדי לבדוק את ערכם של הדייפים, הטנקים ובכונניות המשא האמריקאים בתנאי שדה, עלה הגנרל בעצמו על אחד הדייפים. פתאום פקד על הסור להעיץ צר וציונה לקצינים הגבוהים, שעמדו מן הצד, והביטו בתמרונן. להכנס לגיפיים ולטנקים וללמוד את התורה באופן יסודי. כעבור כמה שעות, היו הקצינים כולם מלוכלכים ומדיהם התגייגים מזהמים. בבוץ, עד אשר איאפשר היה להבחין בפס האדום שעל מכנסיהם הכחולים.

עם פרוץ המלחמה בקוריאה, היתה תורכיה אחת המדינות הראשונות, שהסכימה לשגר צבא לשם. היה זה צעד מובן מאליו נוכח החתיבות תורכיה כלפי ארצות הברית, אך התורכים עצמם קבלוהו באהדה רבה, והויכוח היחיד שמפלגת ה"רפובליקאים" מצאה ראוי לעוררו: מדוע החליטה הממשלה לשלוח צבא לקוריאה, מבלי להכנס קודם במשא ומתן עם האמריקאים, לשם קבלת הנחות מסוימות. על כך ענה ראש הממשלה: "לא אעסוק במלך עם האו"מ. הייתי חוזר ומחליט אותה החלטה אלף פעם!"

הדבר עשה רושם רב, בייחוד לאור הידיעות על התנגדות הבריגדה התורכית בחזית קוריאה. שרותי התעמולה האמריקאים העלו מן העבר את העובדה, כי ה"תורכים כבר נלחמו 13 פעם נגד הרוסים, במשך 400 השנה האחרונות.

"עכשו סוף סוף יודע העולם, כי לא שכחנו כיצד ללחום!" מכרכים התורכים איש את רעהו וכדי להראות שגם אלה היושבים ביהודים יודעים ללחום, תרמו סטודנטים, שיצאו בהפגנה, מדמם, ושלחוהו לקוריאה: "בדמנו נחשל את הקשרים עם גבורינו בחזית החופש, ידעו כי לא רק הם חשים את המלחמה בגופם; כולנו חייילים. יחי החופש!"

ארצות הברית

בית-סוהר בלי חומות

כשערך העולם הזה (691, 692) את "הדוח על בתי-הסוהר", הוציע להקים מוסד דות פתוחים לאסירים, שאינם פושעים מועדיים חסרי-תקנה, נראה הדבר בעיני רבים כאוטופיה יפה, שאין להגשימה. עתה שולח סופר העולם הזה בארצות הברית את ה"שימה הבאה על אחד מן המוסדות לדוגמה, בהם הוגשם עקרון זה למעשה — בית-הסוהר של סיגויל, במדינת טקסס:

למונע התפרצות פנימה. לולא היה כתוב ליד השער "מוסד חינוך ממשלתי", לא הייתי מרגיש כי לפני בית-סוהר. ליד השער עמד שימר בלתי-מוזן. השער עצמו היה פתוח לרוחה. רק שרשרות דקה סגרה את המעבר. "זה לא בשביל האסירים שלנו", היך המנהל. "זה כדי למנוע עוברים-ישובים שקרניים להכנס פנימה..."

המוסד בסיגויל אינו נראה כבית-סוהר, אף לא כחווה-אסירים, כנהוג בארצות-הברית. רק חלק קטן מאדמת המוסד (600 דונם) מגודר. אולם בשנה האחרונה נמלטו רק 2 מתוך אסירי המוסד — פושעים מכל הסוגים, החל מגנבים קטנים וכלה ברוצחים. האסירים אינם חיים בגושי-תאים, אלא בבתי-משק גדולים, כל אחד בחדר קטן, נוה, בלתי-נעול. שלוש פעמים ביום נערכת ספיחה — אולם אין מצעד בשורות או כל טקס אחר, מאותם הטקסים האכזריים, שנחשבו עד כה חיוניים בעיני המומחים. השומרים המצטיים אינם נושאים נשק. בחדר-האובל מסובים האסירים סביב שולחנות קטנים, וזא שולחנות-סוהר ארוכים. האנשים יודעים על פי שמותיהם, לא לפי מכספיהם, התוצאה: מהומות או מרידות אינן מתארעות.

"לא נודע לי איך עשה זאת". עקרון יודע הוא, גם בישראל, כי הפושעים

"אולם לא יהיה לך גדר-תיל, לא מגדלים ולא נשק. במקומם תצטרך להשתמש במוחך. בחר את אסיריך בקפדנות. פנה אל גאוותם העצמית. אם תצליח, יהיה לנו בית-סוהר מסוג חדש".

כשהופיעו האסירים הראשונים, פושעים מועדים שנידונו לתקופות ארוכות, הרגיש קווארט מה רב הקושי, גם אם יברח אסיר אחד, עלול הדבר למוטט את כל השיטה החדשה. הוא אסף את האסירים, הרצה לפניהם את הרצאה.

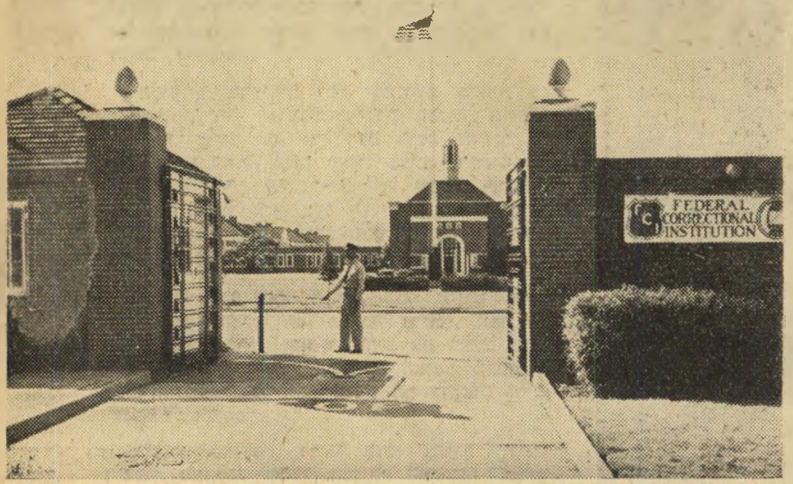
"כולכם מבינים", אמר, "כי כל הרוצה לברוח מכאן, יוכל לעשות זאת בנקל. ברי צוני רק להזכיר לו, שיוסיפו 5 שנים לחי קופת מאסרו. לא יחזירו אותו לסיגויל. וזכרו, כי מבין כל האסירים, שנמלטו 10-15 השנים האחרונות מבתי-הסוהר, לא נתפסו רק 10. אם נשתף כולנו פעולה ניצור מוסד, שיביא ברכה לכולנו".

איש מבין האסירים האלה לא ברח.

כפשעי החוק הפלילי. כיום מקבל סיגויל 3 סוגי אסירים: אסירים, שהצטיינו בהתנהגותם בבתי-סוהר אחרים, מיבאים לסיגויל מכל רחבי ארצות-הברית; אסירים ממדינת טקסס שנידונו למאסר עד 3 שנים; אסירים צבאיים שנידונו ע"י בתי-דין צבאיים לתקופות ארוכות, שהתנדבו לנסיון המלחמה בקדחת הנערך בסיגויל.

כשביקרתי במקום, ראיתי את המפעל החינוכי בכל שלביו. בחזה החקלאית, המספקת לבית-הסוהר את רוב המזון, עבדו תריסר איש. בסביבה לא נראו שומרים, ורק גדר נמוכה הפרידה את האסירים מן העיר. גם שבחוף. אחד האסירים התרומם מעבודתו וניפנף לבן-לוייתו.

"הוא היה אדם רע ממש. ביצע כמעט כל פשע הנוכח בחוק הפלילי. כשבא לארצה רצה לעבוד, לא רצה לשתף פעולה עם איש. הבט בו עכשו. הוא סבור שכל יחזה

בית הסוהר בסיגויל, ארה"ב, השער פתוח במקום שומרים ותיל, נווה

שייכת לו. כולם חושבים כך. הם דואגים רק ליבולם ולבהמותיהם."

במגרש בניה, על הכביש הראשי, מחוץ למוסד, עבד מודד-קרקעות. לפני שנה הובא מבית-סוהר צבאי כתב ההעברה ציין שהוא טיפוס מסוכן, שהשתמש במעשי אלמות על מנת לברוח. כשראיתיו הסביב המורד המסוכן בסבלנות את פרטי עבודתו לעזור צעיר, נער בעל עבר עשיר בעבריינות צעירה.

כל האסירים שלא הגיעו לכיתה החמישית של גמנסיה, עיזברים כיתות השלישית בכיתות אלה, בספריה, בבתי-המלאכה המצויים כראוי, בהם לומדים האסירים נגד רוח, חשכלאות ומקצועות אחרים, שיוכלו לפרנסם אחרי שחרורם, באולם המלא תמיד, בו יכילים האסירים להשתעשע בעבודות חייבות — בכל מקום ישנה אוירת חריצות שקטה — על אף חוסר הכפיה.

לפני שחרורו מקבל האסיר שורה של הרצאות והתעצויות אישיות. מיעצים לו לאן לפנות ובמה לעסוק, ואכן, יוצאי בית הסוהר עמדו במבחן: מתוך 1500 נאסרו שנית רק 150. ובתולדות הפשע ובתי הסוהר 10% של חוזרים הוא מספר ללא תקדים.

המועדים, הוותיקים, משפיעים על האסירים הצעירים, מלמדים אותם את כל החבולות המקצוע, בסיגויל המצב הפוך.

בשעתו, הובא נער בן 19, שישב כבר כמה תקופות בבתי-סוהר שונים, מאז מלאו לו 12. הוא התנהג בשחצנות, דיבר בחוצפה, הפר את המשמעת. כשהחל כבר מנהל המוסד מתיאש, וארגן את העברתי של הנער לבית-סוהר קשה יותר, התערב בענין אחד הפושעים המועדים, שודד בנקים בעל שם. "מעולם לא נודע לי איך הוא עשה זאת", אמר המנהל. "אולם הוא חולל גם — הגער השתנה לחלוטין". בתום תקופתו שוחרר וחזר לחיים האזרחיים -- אדם חדש.

"לא יהיו לך גדר-תיל..." בית-הסוהר נבנה תחילה כמוסד לנשים, אולם בימי מלחמת העולם השנייה הפך למחנה-הסגר לזרים, כשחזרו המקום לתפקידו הראשון, נתמנה מנהלו רייד קווארט, איש טקסס, רחב-כתפיים בעל קול רך. "אל תשלה לי אסירים עד שאקים חומות, אמתח גדר תיל, אביא נשק", אמר לגיימס בנט, מנהל בתי-הסוהר.

בנט חייר. "אשיג לך שומרים", אמר.

דפוס מ. שהם, תל-אביב, רחוב פין 6.

המו"ל: שלום כהן ואברהם גורדון

נדורגל

הם לא חייכו

קשה לקבוע בדיוק, מדוע מפצחים ערבים בתחרויות הכדורגל, אך הצופים הערבים בישראל התקדמו — הם אוכלים סוגי סום, הקהל הערבי נוהג ביתר אדיבות כלפי צלמים ובמקום לחייך יפה לעבר המצלמה, הוא מזין ראשו הצידה.

אמן בקבוצת "מכבי" תל-אביב, ומכתבו הנהלת ההתאחדות לכדורגל נשמר בשבע עינים, חל תהליך הפוך: קודם הפסיק הרץ משה מלבד להתאמן ב"הפועל", בי מלחמה לעידוד צעירים, ואילו עתה עזב אלי פוקס את קבוצת "מכבי" במלחמתו ל...עבודה.

בינתיים מצב הרוח בקבוצת "הפועל" תל-אביב מרומם. אלי פוקס בקש להצטרף לאימונים (וזה עדיין לא מהיב), אך לא הכל שבעים רצון, חלק מתנגד מטעמים

נדיה בועזי וא"י נגד הניצח האורטודוכסי, בנצרת. הנקישות בקומפוזיט והצריחות

את התחרויות שנערכו באותו מקום (פעם היה המגרש מטופח ונקי יותר) לפני זמן לא רב. אז היו נשמעות במגרש הזה נקישות על קומפוזיט וצריחות עד לב השמיים. אפילו משחקים וצריחות עד לב השמיים. נגד הקבוצות הערביות המקומיות, היו תהיה על ההתלהבות והפנטזיה, נוסח בני-ערב. אז נקרא המגרש "בסה".

43 קבוצות ערביות. כיום נדדו הקבוצות צפונה, והן מתחרות ביגון לבין עצמן. רק לפעמים קורה, כי המשחקים אינם נערכים לפי התכנית. הערבים (כדוגמת הבריטים) משחקים בכל מזג אוויר; בוז וגשם אינם מניעים לדחיית המשחק. הרמה היא פרימיטיבית ביותר: אחד בועט בכדור לעבר השער, וכולם מזנקים בקריאות לאללה שהכדור יגיע, איכשהו לשער היריב. שתי הקבוצות של "ברית פועלי א"י" נתונות את הטון, אך "אחיות אחים נוצרים" בחיפה, והנער האורטודוכסי בנצרת משרתולות לתחן גמ"כ.

החברת מזוללים

בעצם, מדוע לא לערוך טיול נעים בשבת לירושלים? כאשר הודיעו במועדון "הפועל" תל-אביב על המשחק נגד היריר שלמים, החליטו כמה שחקנים, כי מזג האוויר מתאים לטיול. הנסיעה היתה נעימה והבטחון במשחק זה היה רב.

כפעם הראשונה בהיסטוריה.

בסיום המחצית הראשונה (2:0) לטובת "הפועל" תל-אביב, במשחק נגד "הפועל" ירושלים) אמר משה מלבד: "אנחנו נפסיד, החברה מזוללים". המחצית השנייה התחילה באותה צורה. כל הכובשים היו בטוחים בנצחן. ההפתעה נפלה דווקא מצד אנשי הבריה. הם שחקו ללא ויתור, כי בין כה וכה אין להם מה להפסיד. הכדור עגול וארבע פעמים היה יענקל'ה חודורוב נאלץ להוציא משערו. מלבד משה שעבד כמו סום, לא שחקו שאר הכדורגלנים. הירושלים מיום הוכיחו שלפעמים הרוח קובעת. עתה דרישה צנועה בפייהם: לשחק בליגה הראשונה, אך בינתיים הרי אין ליגה!

כפעם הראשונה בהיסטוריה של השוער הצעיר, הוכרז להוציא את הכדור משערו 4 פעמים במחצית אחת. זה פשוט לא קרה, אך בכדורגל הכל אפשרי...

פרו אלי, אנטי אלי

הרק הטוב ביותר בארץ — בחופשי. הן שחקן שרב הקבוצות שבאו מחוץ לארץ השתוקקו לקנות אותו, נש את הקבוצה שבה חונן. אלי פוקס אינו מוסיף להת

אשרות ושגיאות דקדוק

למשרותינו הרבות של יוסף סטלין נוספו, השבוע, שלוש: דריו מוסקוה הודיע, כי סטלין נבחר פה אחד לציר הסובייטים העליונים של אורבידואן, מולדובה וקהילת התתרים.

בישראל הפך דוד בן-גוריון, ראש הממשלה ושר הבטחון, גם לשר הדתות. לשאלתו של ח"כ אברהם אלמליך, מהו מלא מקומו של שר הדתות, הרב יהודה לייב זימין, השווה בארה"ב, הודיע פנחס רוזן: שר המשפטים: "ראש הממשלה ממלא את מקומו של כל שר הנעדר, אלא אם נתמנה שר אחר במי קומו".

אליעזר קפלן, שר האוצר נתבקש על-ידי פקיד מכס בשדה התעופה לונדון להצהיר על מטבע חוץ שברשותו. העיר אחד שבא לקבל את פני שר האוצר: "אילו היה ברשותו מטבע חוץ, לא היה כאן כלל".

אהר שאברהם אלמליך הציר מי מלא את מקום שר הדתות, המשיך, כדרכו, לתקן את העברית שבאומי חברי, הח"כים. כשתופיק טובי, הח"כ המקומי, נשא נאום ערבי נגד בקשת המלחה מיהודי ארה"ב לא שקט אלמליך, שהוא בלשן ערבי, ומיקן לח"כ הערבי שגיאת דקדוק ערבית.

כשדפקו הסמל וקצין המשטרה כעבור כמה ימים בדלת ביתו של זופיק טובי, בוודי ניסנס שבחיפה כדי להאשימו בארץ גון הפגנה, השתתפות בה, ואיציות לשון כרים" — אמר להם הח"כ, שהואשם בהשיחת הפגנת "שוחרי השלום" בחיפה, שנתקיימה לאחר ש"מחרת המלחמה" רובסטון עזב את ישראל: "לצער איני יכול לכבדם כאילו הייתם אורחיו! הוא התמרמר ומהה נמרצות על הביקור, סרב לחתום על כתב האשמה, לומר את גילו, והבטיח להתלונן לפני יו"ר הכנסת.

אחר ששלמה זלמן שרגאי, איש "הפועל המזרחי", נבחר ראש עיריית ירושלים, הותקף קשות על-ידי מתנגדיו. מאידך — ברובו בכתב שלושה אלפים מידידיו. התשובה: הדפסת שלשה אלפי טפסי תשובה, שנשלחו לכל המברכים.

אלופים ובקבוקים

כשהגושה ארוחת "צנוע" ל-38 אורחי ראש הממשלה בסעודת הפרידה לגנרל בריין רוברטסון, מפקד הכוחות הכי ריטיים במזרח התיכון (ראה במדינה), מנו בה שבע מנות: מנה ראשונה: מרק עוף. מנה שנייה: אורז וספריות. מנה שלישית ועיקרית: תרנגול הודו על שיפודים. מנה רביעית: זר ירקות מבושלים, סלט חם, תפוחי אדמה. מנה חמישית: קינוח פירות — תערובת תפוזים, אשכוליות ותפוחים. מנה ששית: מרקחת. מנה שביעית: קפה ועוגיות. מנה חמישית: (שהוכנה בהתאם לדיני הכשרות): 350 לירות.

אותה שעה ארעה תאונה קלה לראש משקיפי או"ם, המייג'ור ג'נרל ויליאם ריילי. לאחר ניתוח כליות בבית החולים "הדסה" ירושלים, ציונה הרופא להניח בקבוק מים חמים במטחו של הגנרל. המים הרותחים נשפכו על רגליו של ריילי, צרבו את עקביו.

באותו שבוע זימן סגנו הקולונל נבט דהריר, את סגני הרמטכ"לים, הישראלי והירדני, לדון ביישוב סכסוכי הגבולות. כשאלוף מרדכי מקלף עמד לפתוח במו"ם עם בריגדיר גנרל עבי דול קאדר אדי'נדי, העיר הירדני: "בעתונות שלכם נפלה שגיאה בתואר. אינני ליטננט גנרל. אני בריגדיר גנרל".

למרות ביקורים ממושכים של הנסיכה אליזבת אצל בעלה פיליפ, נסיך אדינבורו, מפקד סירת באי מלטה, לא שבעו יועצי הצר המלך רצון. השבוע נציג טוה לנטוש את פיקודו הימי ולחזור לתפקיד משרדי באומירליות.

הסבה: החשש להאשמה שפיליפס זוננה את תפקידיו האבהיים.

כוכבים ורופא המלך

כשאיינריד ("סטרומובולי") ברגמן נושאת אותו על כסיה, חגג בנה האיטלקי,

ראנטו רוברטו רוסליני, את יום הולדתו הראשון. אינריד, הסבורה כי בנה הגבוה והשמן "דומה במקצת לשוחרי", נסעה לאחר מכן, לפאריס, על מנת להופיע בסרט "אירופה 1951", שמפיקו הוא בעלה ואבי ראנטו — רוברטו רוסליני.

כשהיא חובשת מגבעת שחורה, המסירה את פניה בצעיף כהה, קיבלה גריטה גרבו, השבוע, את אורחות האמריקאית. אחת שחקנית הקולנוע הבישנית, השונאת פרסומת, הודיעה לפקיד הממשלה את תאריך לידתה — 18 לספטמבר 1905, ניסתה להימלט מצלמי העיתונות: "אינני חובשת שאי פעם אשתנה, עד כדי כך שאסכים שיצלמוני".

עתון הסטודנטים ההרווארדי "המתקיף" קבע פרס שנתי לכוכב הקולנוע "המגלה במידה הרבה ביותר את תכונות ההתמדה, המנהיגות, והיושר האישי" — שהפכו את הוליבוד בירת הטרנסים.

הראשונה הוכרה כפרס: אליזבת טיילור. על התמונה האמצעה במקצוע, למרות חוסר כשרונה המוחלט.

כשפקיד מכס בשדה התעופה רומא עצר את הכר יהודי מנורווגיה על נסותו להוציא חפץ אמנות — כינור סטרדיאוורי — מחוץ לתחומי איטליה, הוכיח הכנר, כי כבעל מקצוע מותרת לו הפעולה. אחר שמוחקן ניגן קטעים שונים על כינורו, שוכנע פקיד המכס, שביים את העיכוב, על מנת לזכות בהתערבות עם חברו.

יוסף ("לי-לה-לו") גולדנר, הזמר והפזמונאי, שהור ממסעו בדרום אפריקה, שיבה את שלטונות האוצר. באותה ארץ ששחררו את הכנסותיו כמס.

מיכאל ארגוב, התמונה, המודל הקיבה הריקה והכשרון

הסבה: גם ראש ממשלתנו, הדר מאלאן, דובר עברית.

גולדנר שלם, בכל זאת, ארבעה כרטיסים להופעת הפרידה שלו, מס לפקיד האוצר הדרום אפריקאי.

כשארטרוד הולצמן, משרת השידור קולומביה ("סי. בי. אס") בישראל, טס לטהרן, בירת פרס, להיות נוכח בנישואי הנשאה, ניצל את ההזדמנות ראין את הבן סיד ההודי המוסלמי, אגא האן, חמה של רייטה הייזורט, הנשואה לבנו — עדי האן. למחרת הביא עתון טהראני את צילום הפגישה, כשהולצמן מחויק בכלי הקלטה, תחת הכותרת: רופא הפרטי של אגא האן מטפל בנסיך עתיר הנכסים.

כשבאו המבקרים חבושי הצילינדרים השחורים, נעולי הלכה, לגלריית "ס. פלסיד", בפרוץ, לחזות בתמונותיו של מיכאל ארגוב, נודע להם, כי הצירי הי מוכשר בא לפני 3 שנים מארץ ישראל לפי ריש באניה רועצה. הוא עזב משרת מורה ציור, בבית-ספר עממי, וזכה בתפריט של ארוחה אחת דלה ליום, במחיר 60 פרוטה. אבל כנראה, משפרת הקיבה הריקה את כשרון הציור, וממלאת את בעלי הגלריה הפריסאית התלהבות: הם רואים בציוריו "אלמנט ישראלי רענן ואפשרויות מסחריות מבטיחות".

אולם הוא ראה את הנעשה בעין בוחנת, השווה את הישג המתח"ר עם נסיונותיו במרוצים הבריטיים והבינלאומיים שהשתתף בהם, והסיק את המסקנה: האופנוענים הישראליים להוטים אך ורק אחרי המהירות, וזנחים את הרכיבה היפה, החלקה, שהיא הקובעת את יכולתו האמיתית של הרוכב.

פרש, מאנקי

פ. ס. ו. קארידג'י כשחזר קארידג'י לקבור צתו נתגבש בלבו רעיון: על קבוצת גירעם לארגן תחרות אופנוענים משה לא מרוץ שדה — שלא תשים את הדגש על המהירות בלבד, אלא תחרות בנוסח ה"טריאלס" האנגליים, בה קובעת רק איכות הרכיבה. הוא פשפש במלון, מצא מילה עברית מתאימה: "תלאה".

פ. ס. ו. קארידג'י

פ. ס. ו. קארידג'י אינו אדם מדבר מבלי לבצע, בנה של משפחת קצינים בריטיים התגייס לפני ארבע עשר שנים להוסטרים המלכותיים, אחד הגדודים האריסטוקרטיים של הצבא הבריטי הסדיר, כעבור זמן הועבר הגדוד למצרים, שם נצטוו להמיר את סוסיו בטאנקים. כשנש-

במשך שבוע ימים התרחשו דבי רים מזורים בקבוצת גירעם, אחד מארבעת המשקים השוכנים מול עגלון הקבוצה לקח חוטים מן המחסן, קשר אותם לעצים; אנשי קיבוץ, חיילי נח"ל ועולים חדשים הצטופפו בחדר האוכל, שמעו הרצאות משוננות והתכופפו על מפות; רעש והתרגשות שררו בחדר האוכל של הקבוצה נכת 8 שנים, 80 חברים, רובם עולי בשר" (בית) עפו מלים לועזיות — "קל" אץ", "ספיד", "קי" רבורטרי.

העגלון התל

אכזב. זה הכל התחיל בגבעתיים, לפני חדשים וחצי, בשעת מרוץ-השדה הגדול של העולט הזה. בין 47 המתחרים, שהופיעו באותו בוקר למרוץ, רכש את אהדת הקהל החזקה ביותר צעיר אדום-יפנים, זקוף-קומה, שרכב על אופנוע-מרוץ "אריאל", היה זה פ. ס. ו. קארידג'י, עגלון קבוצת גירעם. רצה המקרה וקארידג'י לא הצליח לספק, באותו יום, את חובביו: אחרי זינוק מופתי עלה ראשון את הגבעה התלולה, אך טעה במסלול.

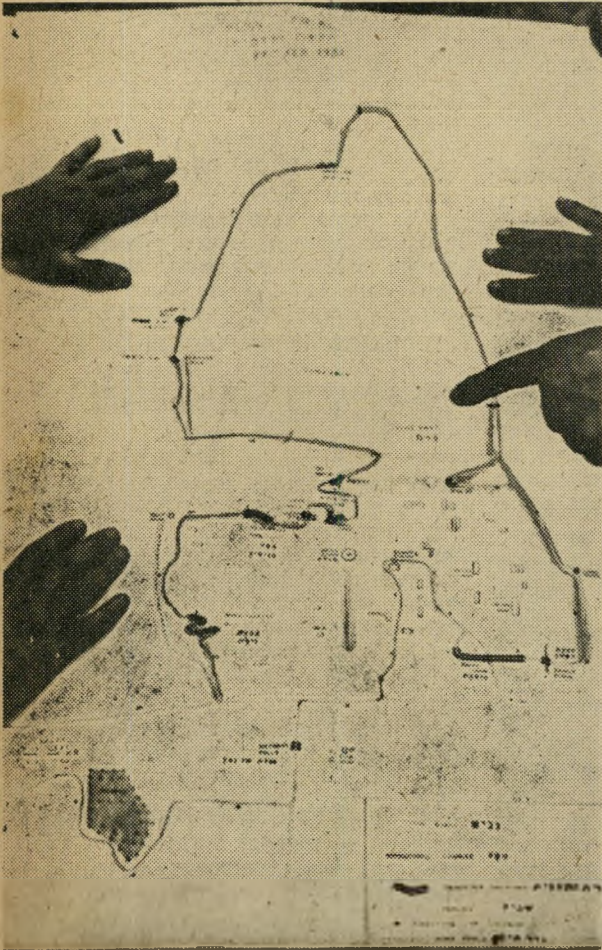

3 נקודות לאלוף: מרדכי קריצמן, אלוף גביע שועלי-משון, מפסיד 3 נקודות, בהורידו רגל לאדמה. בכל זאת השיג מרדכי, חבר קואופרטיב "השחר" בחיפה, את המקום הראשון. האלוף נשאר אלוף.

"מי ינצח? אנחנו!" אשתו של האלוף משעשת את החיפאים העייפים, שכבר עברו כ-200 ק"מ בדרכם הנה. הקבוצה החיפאית קריצמן-זונברג-שורצמן בטוחה בנצחון.

"מה כל הרעש?" פרדת גירעם, ילדות טיפוחו של קארידג'י, מסתכלת בתמהון במכונות הרועשות הפולשות למשק השקט. הופיעו בסך-הכל למעלה מ-50 מכונות.

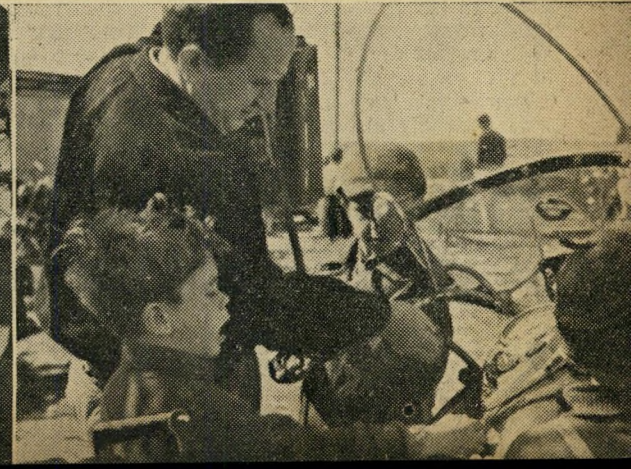

"מס' 1, זנק!" קיבוצינים, חיילי נח"ל, קרובי המתחרים, מצטופפים בקבוצות ליד מקום הזינוק.

שופטים, תפוס מקום! אות הזינוק ניתן. הקיבוצניק הממונה על הקסט, "כרבולת" שולף את עפרונו, מוכן לחלק נקודות.

מצ'לס? טריומף?" נערות שזופות-רגליים מחוות דעה רצינית על טיב האופנועים. הן כבר הפכו מוחסיות.

אבא, מה זה?" לילדי גירעם זהו יום גדול. הם בודקים כל כורג, שמששים כל חוט. זה יותר מענין מסוס.

זוהי הנקודה המסוכנת! בין שני הסיבובים מתכופפים הרצים על שרטוטו של קארידג'י, מטכסים עצמה כיצד לחצות נחל זה, כיצד לעלות בעליה התלולה,

בניר-עם

לחו הסאנקים לארץ-ישראל, כדי לדכא מהומות ערביות, רכב קארידג' על אחד מהם, וכך ראה בפעם הראשונה את פניו של קבוץ עברי. כשפרצה המלחמה ניתנה לקארידג' ההודמי נות לבדוק את גלגליו בקרב. במפקד פלוגת שריון, השתתף בכל המערכה על אפריקה הצ' סונית, שרת זמן קצר ב"פטרול המדבר לטוח אדום" הנודע, נחת בסיציליה, פלש לאיטליה — עד שעבר את תקופת-המאסקימום של שרות קרבי, ושלח חזרה לבריטניה.

שם הועמד בפני הברירה — לשקוע בעורף, לבחור לעצמו יחידה חדשה. הוא בחר בחזרה אוסינית: הצטרף לדיביות הצנחנים הששית (ארנהם, ריון, ארץ-ישראל). השתתף בצניחה המפורסמת על גדות הדיין. אחרי הריסר שנות שהדיביות נשלחה לדכא את פעולת המחתרת בישראל.

בינתיים נשא לאשה צעירה יהודיה, ילדת בסרביה שהגרה לאנגליה. באחד הימים גברה תשוקתה של זו לעלות לארץ, להצטרף אל אחיה, מוכתר ניר-עם. לפני שנה הגיעה יחד עם בעלה ושני ילדיה — תמר, הגיננית בת ה-6 ומיכאל, בן ה-5. כפרש-לשעבר קיבל את התפקיד הקרוב לו ביותר, מן המבחר המצומצם של הקבוצה: טפול בפרדות.

כרובלת, דבשת, סביבון. הקבוצה אישרה את תכניתו של קארידג' בהתלהבות. אין עשועים רבים בדרום ארץ פלשתיים. התחרות הבטיחה להיות מענינת, לשבור את חדגוניות החיים, החלס: כל חברי הקיבוץ יתגייסו, כשופטים, ביום ההתחרות.

את יתר ההכנות העצומות של תחרות כה קשה קיבל קארידג' על עצמו, ומבחינה זו היתה התלהב מפעל מיוחד במינו: מפעל שהוכן כולו ע"י איש אחר ויחיד. הוא סייר על אפ" כולו באדמות הקיבוץ, ניסה מסלולים, בדק את האפשרויות — עד שהיה משוכנע כי מצא את המסלול הנכון, מסלול הכולל את כל התלאות העלויות להלהיב את דמיונו של אופנוען: חציית גלים, גבעות, עליות תלולות, וזיות חדות, בוק, סלעים גבעתיים.

פעמים רבות ישב קארידג' בקטע של חזית, שרטט מפה של השטח אשר לפניו, המציא כינויים לעצמים בנוף. עתה חזר על התרגיל, בהמור בריטי אופיני — שירטט מפה של המסלול ומצא שם מתאים לכל קטע: "כרובלת", "דבשת" (לפי מבנה הקרקע), "סביבון" (כמה סיבובים חלים), "נחל שמואל" (על שם הממונה על הביוב בניר-עם, שגרם להשתפכות הנוזלים הבלתי-אהודים ויצר, בהזנחתו, תנאים אידיאליים לתלאה), "אילות נתן" (סיבה דומה), "ביצה בנימיני", "גבעת זיקוקין", "תל-פרה", ועוד.

אחר-כך בא העיקר: ניסוח כללי התחרות. המהירות אינה קובעת, וזכה זה אשר הנקודות המעטות ביותר נוקפות על חשבונו, כלומר זה העובר את כל קטעי המסלול מבלי להיריד רגל על האדמה, מבלי להיעצר אף פעם אחת, מבלי להיתקע בבוק, את ההוראות שלה לכל כנפי הארץ, המזינ את כל המעוניינים להשתתף בתחרות, כיחידים או כקבוצות.

סוסים וגלגלים. משעות הבוקר של השבת החלי המנועים מטרטרים בקבוצת ניר-עם. על סוסים, גולות וטרקטורים באו השכנים — 'ושבי' ארץ פלשת, מולדתם של שועלי שמשון, אשר על שמם נקראה התחרות הקודמת.

אחרים באו האופנועים-החיפאים, אנשי הגימאע, צעירים ושוקקי מרץ; אנשי המועדון התל-אביבי שנוצר אחרי תחרות העולם הזה; אנשים בלתי-מאורגנים, בסך-הכל כ-50 אופנועים, שנשאו לא רק את רוכביהם, אלא גם חברים ודידות. למרוץ עצמו נכנסו 12 איש.

יפה מן הקולנוע. כשניתן את הויניק, והשופטים תפסו את מקומות התצפית לכל אורך המסלול, יצאו המתחרים, איש אחרי רעהו, ברוחים של דקה. לצופים, שהתרגשותם הגיעה לשיא, נתגלתה תמונה שעלתה כיופיה על מר-בית יומני-הקולנוע: האופנועים טיפסו בעליות, נתקעו בבוק, התהפכו, חצו אפיקי-נהלים תלריים, מפעם לפעם נאלצו הצופים להושיט יד, למשוך אופנוע שנעצר בעליה או נתקע בירידה. בלש בהיעדרו, כרגיל: יומן "כרמל".

בשעת הסיום נהברה, כי שוב עומדים בראש שלושת הכוכבים של מרוץ העולם הזה: במקום הראשון (108 נקודות) עמד מרדכי קריצמן, בן ה-28, מקרית-מוצקין (שער העולם הזה 685), אלוף גביע שועלי שמשון (מצילס 3,5 כ"ס), מקום שני (111 נקודות): יהודה-ענן (שער העולם הזה 683), התל-אביבי, בן ה-25, שנמנה על ראשי המארגנים של התחרות בגבעתיים (טריומף 3,5 כ"ס), מקום שלישי (117 נקודות): ישראל זונברג, החיפאי בן ה-26, שפם עבה ואופנוע צהוב; העולם הזה 685.

13 נקודות בתעלת השמן: קלמן לאוש, עולה חדש מתל-אביב, נתקע בבוק הסמיך בקטע שנקרא בצדק, "תעלת השמן". בסך הכל עלתה לו תמונה זו: 8 נקודות על חשבון עצירה, 5 נקודות על-חשבון הורדת שתי רגליו על האדמה.

7 ימי חרדה

כמה נשמות תמימות ובהלו: גירוסלס פוסט וכמה עתונים אחרים פרסמו ידיעות, כי ביום א' הבא יפוצץ איש-מדע טורף פצצת-אטום בלונדון. אטלי הכריז על מצב-חירום, פיניו העיר נמשך כמלוא הקצב.

התעלומה נמוגה כשפרסמו המודעות: הסרט הבריטי החדש 7 ימי חרדה יוצג בקולנוע "תמר", בתל-אביב: הידיעות בעי-תונים לא היו אלא, "מודעות-מתיחה" בנוסח אמריקאי.

קהל המוזננים, שחזה בהצגת-הבכורה, נתרשם. התמונות של לונדון אחרי הפינוי, שזולמו בעיר עצמה, חוץ שיתוף פעולה מופתי של מאות אלפי תושבים, הן יהדות במיני. גם שחקני האופי, ביחוד החיילים, מצוינים.

פחות נתרשמו אלה שקיוו כי סרט זה, שזכה לפרסומת עצומה, ינסה, לפחות, לענות על השאלה העיקרית של 1951: האם מותר לאנושות לייצר פצצות, העלולות להשמיד את חייהם של מיליונים?

הסרט מתעלם לחלוטין מבציה זו, ומכל בעיה רצינית אחרת. ראש-הממשלה הבריטי, המקבל את האולטימטום של איש-המדע (להכריז מיד, כי בריטניה תחדל לייצר פצצות-אטום, אחרת תופצץ לונדון) אינו חושב אף רגע קט על הצד המוסרי של ההצעה. בין מיליוני האזרחים, היוצאים מערים (בשקט מופתי, ללא בהלה, בסדר ובמשמעת) אין איש אחד המאמין כי הפרופסור צודק.

7 ימי חרדה: הפרופסור והמודעות הקהל נמתח

בצל כוכבי

היציקוק היה פעם במאי גדול. יתכן שהוא עודנו בטאי גדול, אך סרטיו האחרונים אינם אלא צל חיזור לעומת יצירי-תיו הגדולות בשנים קודמות. גם בצל כוכבי הוא כפליטת פה של כשרון גדול: סרט יקר (מבחינה כספית) וזול (מבחינה אמנותית), דומה כאלו היציקוק בטוח בעצמו עתה במידה כזאת, שהוא אינו מהי-סס לעשות הכל, בניגוד מהלט לכללים המ-קובלים היסודיים של אמנות הסרט. אחדים.

* לא נבהלו: קוראי העולם הזה, שקראו את עילית הסרט עוד לפני 6 שבועות (העולם הזה 689).

כמובן, שוחים נגד הזרם ומשיגים את מטרתם. היציקוק טובע.

במה מתבססת סטייתו של הבמאי המ-תונן מן הקו שהייתה בסרטיו הראשונים? במתן עדיפות לצד הטכני של ההסרטה על הצד האמנותי. הוא מטפס באמצעותה על קירות, חודר בעזרתה מן החוץ לחדר. אבל לכל האקרובטיקה הזאת אין כל הצי-דקה אמנותית וספק גדול אם הצופה הבי-נוגי שם אליה לב. כן קובע, כנראה, היצי-קוק ברוב בסחוונו העצמי שכל נושא, אף השטחי ביותר, שהוא ישים עליו את ידיו, יהפך בקסם מגעו למשהו מעין צל של טפס או האיש שידע יותר מדי או שלושים ותשע מעלות, סרטי-מופת היציקוקיים ידועים.

שאין הדבר כך מוכיח בעליל בצל כוכבי. למרות נוכחותם של שחקנים משובחים, אפילו גדולים, כמו ברגמן, קוטן ומייקל חילדינג, סובל הסרט מאותן שתי המגרעות. התסריט, למרות שנכתב בידי סופר סקר-טי ידוע, גיימס בריידי, מכיל כמה דרשי-חיים שאפילו "המטאטא" היה מתבייש לה-עלותם על במתו. חוץ מזה הוא מושתת על עלילה רומאנטית מסוככת ביותר, שק את צעותיה אפשר להעלות כאן על הגיר.

מושרתים ואצילים. מסתבר שאי-גריד ברגמן איננה אלא אצילה אירית בשם לידי הנרייטה. היא מתאהבת בשומר ה-סוסים שלה, נמלטת מביתה ונישאת לו ב-חשאי אחיה רוף אחרי חוץ ומתכל להרגה. הסיסי-הבעל (קוטן) מתאבק עם ה-אה, בעוד הנרייטה שולפת אקדח והורגת את אחיה. הסיס הנאמן מכריז, כי הוא שפגע באח. הוא נידון לשבע שנות עבודת פרך.

כיון שזמן הי-עלילה במאה ה-שמונה עשרה, נשלח סאם הי-סיס לרצות את עו-נו באוסטרליה. אליו נלחית אשתו. לאחר זמן הוא מת-עשר. אך אשתו הי-פכת שיכורה והם אומללים. כאן מת-חיל הסרט; מספרים במונולוגים ארוכים, משעממים ומסורבלי-סגנון. מכאן ואילך הכל מבולבל לחלו-טין עד הסוף הטוב. מחברת הרומאן, שעליו מבוסס ה-רט, פגעה דוחק ב-נושא מעיני: סני-ביות הפוכה, אטי-אצילית, של בן המעמד הנמוך, פסי-כולוגיה של "עבד כי ימשול". אבל לכל רעיון טוב דרוש גם מבצע טוב; התסריט הוא מן הגרועים, שהגיעו אל הבד בעת האחרונה. וגם למבצע טוב כהיציקוק דרוש תסריט טוב. למרות המאמצים הכ-בירים, הסרט הוא מן הגרועים של הבמאי האירי.

אין להמנע מהזכרת עבודת התפאורות של רוג'ר פורס, שעשה עבודה נפלאה במהלם של אוליביה. בצל כוכבי תפאר ותליו הן מלאכותיות וברועות צילומיו של ג'ק קארדיף, שעמד מאחורי המצלמה בנעלים אדומות גם הם חלשים ביותר. צר לסכם שבמאי כהיציקוק, למרות שנעזר בשחקנים וטכנאים מצוינים, הוציא מתחת ידו סרט מאכזב.

ברית אחים

הקרבות בין אמריקאים ואינדיאנים שמו-טו לא פעם רקע לסרטי הרפתקאות גדו-שים בסוסים דוהרים, יריות רובים וחצים פולחים. גם הפעם לא סתה הוליבוד בהר-בה מן הדרך הסלולה של מרכבת הדואר

מריקאי ושרת בו ארבע שנים. עם שח-ורוו מן הצבא חזר אל שורות השחקנים, הגיע אל הוליבוד וקבל עבודה בתור קריין-דריו, בעיקר בתכניות בלשיות. מכין ה-רך קצרה אל תפקידים בסרטים בלשיים, והצלחתו הרבה בתפקידים אלו זכתה אותו

בצל כוכבי: אינגריד ברגמן, יוסף קוטן

האמריקאים, ומשעולי ההרים בהם רוחשים-אדומי-עור חשופים, צייד קרקפות.

בתחילתו של הסרט מגלה הגבור, ג'ימס-סטיארט, שגם לאינדיאנים יש אם דואנת-ואב נאמן, והדבר משמש לו סבה להקדיש את חייו להשגת שולם של קבע בין שני המחנות. בהמשך הסרט, מתוספת להקדשה זו עוד סבה, בדמותה של בדרה פניס, נערה אינדיאנית ירוקת עין ולבנת שנים, הנותנת את לבה וחיה לזר הלבן.

במשך שבועים תמימים לומד סטיארט את שפתם ומנהגיהם של שבט האפאשים, ואחר כך יוצא, על דעת עצמו, אל מקום-מקלטם בין ההרים, כדי לבקש שלום מידי מנהיגם הדגול, ג'ף צ'נדלר. מתברר שג'ף מדבר אנגלית רהוטה, ולסטיארט לא נת-נת ההזדמנות לנצל את ידיעותיו, מלבד בתזוהר, אחרי נערה, לפי הכללים האינדי-אניים וגם כאן הוא משתמש בעקר בשי-טה אמריקאית, והדבר מוצא חן בעיניה.

בנגוד לסרטים אחרים, יש כאן פחות-מערכות המתרחשות מאחורי מסך העשן-והיריות של בתי המרוח בעיר האמריקאית-הסואנת, ויותר בכפרם השקט של האינדי-אנים. הרקודים המסורתיים של השבט הפי-דאי, בשלל צבעים של מסכות ותלבשות, הנערכים לקול רעשם של תופים מהדהדים, נעימים מאד לעין. טכס החתונה המסודר לכל פרטיו ודקדוקיו, החל בחוט המקשר את הזוג הצעיר וכלה בצמד הסוסים הלי-בים, המוביל אותו אל גוה האשר המוטי-תר, נכונים אולי מבחינה הסטורית. אולם נאומיו הפציפטיים של ראש השבט, הנא-מרים במתינות ובאיטיות מונזמת, בולמים את קצבו של הסרט ונוטלים ממנו את עוקצו.

בלש אמנותי. ג'ף צ'נדלר החל את הקריירה המשחקית שלו בתיאטרון חובבים-בעיר מולדתו ברוקלין, ואחר כך יסד קבו-צה מקצועית בשיקגו. מיד לאחר התקפת-היפנים על מירל הרבור, התגייס לצבא הא-

בתפקיד מפקד ההגנה בסרט "חרב במד-ברי".

ההמזדה. אחת הנערות החמודות ביותר, שהופיעו בשנים האחרונות על מסך-הכסף, היא ללא ספק בדרה פניס, הכוכבת-הצעירה של חברת פוקס. דברה נולדה בשנת 1933 בעיר דנבר שבמדינת קולורדו. ככת למשפחת שחקנים ותיקה, החלה להר-פיע על הבמה המקצועית כבר בגיל 13. ב-1948 חתמה על חוזה בהוליבוד וקבלה תפקיד חשוב בסרטו של רוברט סיודמק-זעקת העיר. לאחר הצלחתה הרבה, כבר בתפקידה הראשון, נבאו לה עתיד מזהיר, אולם לעת עתה לא ניתנה לה ההזדמנות-המתאימה להצדיק נבואה זו.

נעורי גורקי

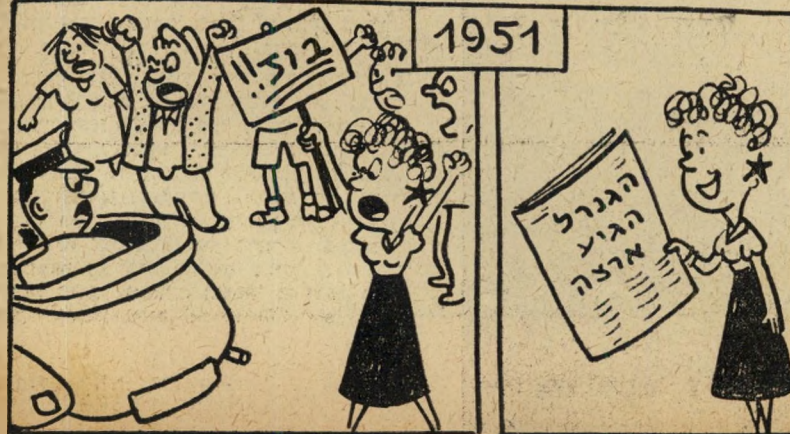
סופרה של המהפכה הרוסית השאיר-מאחוריו ספרי זכרונות מפורסמים: ימי-נעוריו, האוניברסיטאות שלי. החומר הזה-עובד לשלושה סרטים סובייטיים, שהוכנו על ידי מרק דונסקוי בשנים 1938-1940. שניים מן הסרטים הללו הגיעו עתה לארץ-והם מוצגים בתכנית אחת.

דונסקוי נתפרסם בעיקר כבמאי של יל-דים ועל כן לא במקרה היה זה, שהוא-נבחר לביים את הסידרה הזאת.

הסרטים על גורקי שייכים לתקופה-שכבר חלפה בקולנוע הסובייטי. ללא תעמור-לה ישירה, ללא תבלטה מלאכותית של-סטאלין בכל מחור, בכל סרט, כמעט בכל-מערכת, נעורי גורקי הוא סרט עדין, אסתטי-תי ואמתי.

לפחות אחת התמונות בסרט תשאר ב-דאי ברפרטואר של הקולנוע הקלאסי: פר-על נהרג בתאונת עבודה בבית חרושת. חבריו קרבים אל גופתו, המוטלת באמצע-המוסך הגדול, ועומדים סביבה במעגל. מרחוק נשמעת צפירתן של מאות צפירות-קטע זה מזכיר את עבודתם של הבמאים-הסובייטיים ה"פורמליסטיים" הגדולים, איי-זנשטיין ופודובקין, בתקופת הוהר שלהם-ושל הקולנוע הסובייטי.

מתקמת בגנרל

רומנים

